Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 3 октябрь
ЧОРШАНБА.
№ 225 (5.018).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ПРЕЗИДЕНТ КЕНГАШИНИНГ БИРИНЧИ МАЖЛИСИ

1 октябрь куни Ўзбекистон ССР Президенти Кенгашининг биринчи мажлиси бўлди.

Унда Кенгаш олдида турган вазифалар, унинг амалий фаолияти масалалари, жумҳуриятдаги ижтимоий-сиёсий вазият ва бозор иқтисодиётига ўтиш муаммолари муҳокама қилинди.

И. А. Каримов Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Президенти лавозимини эгаллаб, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларининг, Ўзбекистон ССР Конституциясига қатъий амал қилишнинг кафили бўлишдек улкан масъулиятни ўз зиммасига олганлигини таъкидлади.

Шу вақтгача қилинган ва ҳозир амалга оширилаётган барча ишлар, деди Президент, асосий мақсадга — жумҳуриятнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигига эришишга, жумҳурият халқлари турмушини яхшилашга қаратилган.

Бозор иқтисодиётига ўтиш ана шу мақсадга эришиш йўлларидан биридир. Жумҳуриятда бозорга ўтишнинг ўз дастури мавжуд. Жумҳурият ҳукумати ҳозир бозор иқтисодиётига ўтиш дастурини ишлаб чиқиш билан шуғулланмоқда, бу дастур муҳокама қилиш учун Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўладиган сессиясига тақдим этилади.

Жумҳуриятда демократия ва сиёсий фикрларнинг хилма-хиллиги кучайиб бормоқда. Фуқаролар аҳиллиги йўлини ишлаб чиқиш, барча кучларни бирлаштириш ана шу демократия ва сиёсий фикрлар хилма-хиллигининг мақсади бўлиши керак. Фақат шундагина биз ҳозир бошимиздан кечираётган тарихнинг мураккаб пайти тақозо этган энг муҳим вазифаларни ҳал қила оламиз. Шу муносабат билан Президент Ўзбекистон халқларининг манфаатини, уларнинг осойишта ва фаровонлигини қадрлайдиган барча кишиларни амалий ҳамкорлик қилишга чақирди.

Жумҳуриятда юз бераётган сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий жараёнларни ўрганиш ҳамда таҳлил қилиш, энг мақбул ечимларни танлашда Президентга билимдонлик билан ёрдам бериш Президент Кенгашининг асосий вазифаси эканлиги таъкидланди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг барча аъзолари сўзга чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ КЕНГАШИНИНГ ТАРКИБИ ТЎҒРИСИДА

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ КЕНГАШИНИНГ АЪЗОЛАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАНСИН:

Ўртоқ Владимир Тўйчиевич **Одилов**, Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси токарлар бригадасининг бошлиғи;

Ўртоқ Сарвар Олимжонович **Азимов**, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри;

Ўртоқ Тимур Арслонович **Валиев**, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кибернетика институтининг бош илмий ходими;

Ўртоқ Вячеслав Мухторович **Камолов**, Ўзбекистон ССР ички ишлар министри;

Ўртоқ Тулепберген **Қаипбергенов**, Қорақалпоғистон АССР Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг раиси, Қорақалпоғистон халқ ёзувчиси;

Ўртоқ Шукурулла Раҳматович **Мирсаидов**, Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси;

Ўртоқ Акмал Холматович **Саидов**, Ўзбекистон ССР Ёшлар ташкилотлари комитетининг раиси;

Ўртоқ Эркин **Самандаров**, Хоразм вилоят партия комитетининг котиби, шоир, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси;

Ўртоқ Виталий Николаевич **Сигедин**, В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг директори;

Ўртоқ Бахтиёр Султонович **Ҳамидов**, Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг раиси;

Ўртоқ Ҳалима Умматқуловна **Худойбердиева**, «Саодат» журналининг бош муҳаррири;

Ўртоқ Баҳромжон Маҳмудович **Эргашев**, Фарғона вилояти Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз раиси;

Ўртоқ Шукрулло **Юсупов**, Ўзбекистон ССР халқ шоири, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси;

Ўртоқ Эркин Юсупович **Юсупов**, В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунининг ректори.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри. 1990 йил 1 октябрь.

Ўзбекистон ССР Президенти Кенгашининг аъзолари

Владимир Тўйчиевич ОДИЛОВ

1948 йилда туғилган, ўзбек, 1972 йилдан КПСС аъзоси, тугалланмаган олий маълумотли, Тошкент авиация техникумини битирган, Тошкент политехника институтида таҳсил олмоқда.

Меҳнат фаолиятини 1964 йилда В. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида бошлаб, токарнинг шогирди, 5-разрядли токарь, мастер, механика цехининг токари бўлиб ишлаган. 1989 йилдан буён СССР Олий Советининг аъзоси, Иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар, мухтор вилоятлар ва округларнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти масалалари комиссиясининг аъзоси.

1982-1986 йилларда Касаба уюшмалари Бутуниттифоқ марказий кенгаши — ВЦСПС аъзоси, 1986-1990 йилларда КПСС XXVII съездида КПСС Марказий Тафтиш комиссияси аъзолигига сайланган.

СССР халқ депутати. СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси.

II ва III даража Меҳнат Шуҳрати орденлари, СССР медаллари билан мукофотланган.

ВЛКСМ XVII съездига, СССР касаба уюшмаларининг XVII съездига, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездига ва КПСС XXVII съездига делегат қилиб сайланган.

Тимур Арслонович ВАЛИЕВ

1924 йилда туғилган, ўзбек, 1955 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Ф. Э. Дзержинский номли Олий ҳарбий-денгиз инженерлари билим юртини ҳамда Ҳарбий-денгиз академиясини тугаллаган, ихтисоси жиҳатидан олий малакали электрчи инженер, техника фанлари доктори, профессор.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. 1947 йилдан 1964 йилга қадар СССР Ҳарбий-Денгиз Флотида офицерлик лавозимларида ишлаган.

Запасга бўшатилгандан сўнг 1964 йилдан буён жумҳурият Фанлар академияси системасида Механика институти ва ҳисоблаш марказининг катта инженери, Ўзбекистон «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳисоблаш маркази бўлган Кибернетика институти лабораториясининг мудири бўлиб ишлаган. 1989 йилдан бошлаб Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳисоблаш маркази бўлган Кибернетика институтининг бош илмий ходими.

Информатика соҳасидаги таниқли олимнинг Иттифоқимизда ва чет элларда 124 та илмий асари босилиб чиққан. Унинг илмий раҳбарлигида 15 та номзодлик, докторлик диссертациялари ҳимоя қилинган. Ҳукуматнинг 16 та мукофотини олган, II даражали «Ватан уруши», «Қизил Юлдуз» орденлари ва медаллар билан тақдирланган.

Тулепберген ҚАИПБЕРГЕНОВ

1929 йилда туғилган, қорақалпоқ, 1954 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Қорақалпоқ давлат педагогика билимгоҳини битирган. Меҳнат фаолиятини 1945 йилда Қорақалпоғистон АССР Кегайли районидаги ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлаган. Сўнгра «Қорақалпоғистон адабиёти ва санъати» ойномасида адабий ходим бўлиб ишлади. Эллигинчи йилларнинг бошларида мухтор жумҳурият адабий ҳаётида иштирок этади.

Қорақалпоқ, ўзбек, рус тилларида ва СССР халқларининг бошқа тилларида унинг ўнлаб китоблари босилиб чиққан, айрим асарлари чет тилларга таржима қилинган. Адабий асари учун Қорақалпоғистон АССРнинг Бердах номли давлат мукофотига, Ўзбекистон ССРнинг Ҳамза номли давлат мукофотига сазовор бўлган. 1986 йилда уч китобдан иборат «Қорақалпоқлар ҳақида достон» тарихий асари учун унга СССР Давлат мукофоти берилган.

1980 йилда Қорақалпоғистон АССР Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг раислигига сайланади. Кўп йиллардан буён у Ўзбекистон ССР ва СССР Ёзувчилар уюшмаси раҳбар органларининг аъзосидир. Адибнинг асосий мавзуларидан бири — Орол денгизининг қуриб бориши билан боғлиқ экология фалокатидир.

У СССР халқ депутати, СССР Олий Советининг аъзоси, Қорақалпоғистон АССР халқ депутати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси. «Ҳурмат Белгиси» ордени билан мукофотланган.

Акмал Холматович САИДОВ

1958 йилда туғилган, ўзбек, партиясиз. Олий маълумотли, В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунини ҳамда СССР Фанлар академияси Давлат ва ҳуқуқ билимгоҳи аспирантурасини тугаллаган, 1990 йил сентябрида докторлик диссертациясини ёқлаган.

1985 йил февралидан декабригача Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг И. М. Мўминов номли Фалсафа ва ҳуқуқ илмгоҳининг катта илмий ходими, сўнгра Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафий, иқтисодий ва ҳуқуқий фанлар бўлимининг илмий котиби бўлиб ишлади.

1986 йилдан 1987 йилга қадар Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида тарғибот ва ташвиқот бўлимининг лектори бўлиб ишлади. 1987-1989 йилларда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ билимгоҳи давлат ҳуқуқи ва совет қурилиши шўъбасига мудирлик қилди. 1989 йилнинг мартидан декабрига қадар Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Мафкуравий бўлимининг мудири бўлиб ишлади. 1989 йилнинг декабрида Ўзбекистон ССР Ёшлар ташкилотлари комитетининг раиси этиб сайланди.

Халқ депутатлари посёлка Советининг депутати. 1990 йил июнида Ўзбекистон ССР Конституцион назорат комитети таркибига сайланди.

СССР Ёшлар ташкилотлари комитети ҳайъати бюросининг аъзоси, Осиё ва Тинч океан минтақаси ҳуқуқшунослари халқаро уюшмасининг аъзоси, . СССР ҳуқуқшунослар уюшмасининг аъзосидир.

Сарвар Олимжонович АЗИМОВ

1923 йилда туғилган, ўзбек, 1953 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, В. И. Ленин номли Ўрта Осиё давлат дорилфунунини битирган. Ўзбекистон халқ ёзувчиси, филология фанлари доктори, СССР Министрлар Кенгаши ҳузуридаги Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин ва Давлат мукофотлари комитетининг аъзоси.

Меҳнат фаолиятини 1946 йилда Ўзбекистон ССР Радиокомитетида масъул муҳаррирликдан бошлаган. 1949-1954 йилларда Ўзбекистон ССР Адабиёт музейида, Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтида илмий иш билан шуғулланган. 1954 йилдан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари, бўлим мудири, 1956 йилдан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг биринчи котиби, 1957 йилдан маданият вазири, Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри. 1969-1980 йилларда СССРнинг Ливандаги, сўнгра Покистондаги элчиси.

1980 йилдан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг биринчи котиби, СССР Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг котиби, 1988 йилдан бошлаб эса — Ўзбекистон ССР ташқи ишлар вазири.

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби.

Учта Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган, жумҳурият Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси.

Вячеслав Мухторович КАМОЛОВ

1940 йилда туғилган, ўзбек, КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Тошкент гидрометеорология техникумини ва СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг Ф. Дзержинский номли олий мактабини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1960 йилда Тошкент вилоятидаги «Турк» гидрометеорология станциясида техник-гидролог бўлиб ишлашдан бошлаган. сўнгра Тошкент вилоятидаги «Қизилча» қор кўчки станциясида катта техник-гидролог бўлиб ишлаган. Совет Армиясида хизмат қилиб қайтгач, Тошкент авторемонт заводида силлиқловчи, қирғиз авиаотрядида радист бўлиб ишлаган. 1965 йилдан 1989 йилга қадар давлат хавфсизлиги органларида оператив вакил, катта оператив вакил, бўлинма бошлиғи, СССР Давлат хавфсизлиги комитети бўлим бошлиғининг ёрдамчиси, Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитети бошқарма бошлиғининг ўринбосари, бошқарма бошлиғи бўлиб ишлаган. 1986—1989 йилларда Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитети раисининг биринчи ўринбосари бўлган. 1989 йилдан Ўзбекистон ССР ички ишлар вазиридир. Генерал-майор.

Қизил Юлдуз ордени, СССР медаллари, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ҳуқуқшунос» фахрий унвони билан тақдирланган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси.

Шукурулла Раҳматович МИРСАИДОВ

1939 йилда Ленинобод шаҳрида туғилган, ўзбек, 1962 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Тошкент Молия-иқтисод билимгоҳини тугаллаган, иқтисод фанлари доктори.

Меҳнат фаолиятини 1959 йилда Тошкент вилоят план комиссиясининг иқтисодчиси бўлиб ишлашдан бошлаган. Шундан кейинги йилларда Тошкент вилоят план комиссияси катта иқтисодчиси, шўъба бошлиғи, раис ўринбосари, Тошкент вилоят ижроия комитети бошқармасининг бошлиғи бўлиб ишлаган. 1971 йилдан шаҳар план комиссиясининг раиси, Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1981 йилда Ўзбекистон ССР Давлат план комитети раисининг ўринбосари, сўнгра биринчи ўринбосари, 1984 йилда эса жумҳурият Марказий ҳисоблаш бошқармасининг бошлиғи этиб тайинланади. 1985-1988 йилларда Тошкент шаҳар ижроия комитети раиси, сўнгра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ижтимоий-иқтисодий бўлимининг мудири бўлиб ишлайди, 1989 йил августидан Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, жумҳурият Давлат план комитетининг раиси бўлиб ишлайди.

1990 йил март ойида Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси этиб тайинланади. КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзоси, Ўзбекистон ССР халқ депутатидир. Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар дўстлиги. «Ҳурмат Белгиси» орденлари билан мукофотланган.

Эркин САМАНДАРОВ

1935 йилда туғилган, ўзбек, КПСС аъзоси, олий маълумотли, Хоразм давлат педагогика билимгоҳини тугаллаган, педагог.

1957—1958 йилларда ўрта мактаб муаллими, сўнгра «Пахтакорлар овози» Урганч район рўзномаси таҳририятида, Хоразм вилоят ижроия комитетининг радиоэшиттириш комитетида, «Хоразм ҳақиқати» вилоят газетаси таҳририятида ишлади, вилоят партия комитетининг инструктори, Хоразм вилоят ижроия комитети матбуот бошқармасининг бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси Хоразм вилоят комитети тарғибот ва ташвиқот бўлимининг мудири бўлди, Ўзбекистон ССР Давлат телевидение ва радиоэшиттириш комитетида ишлади. У ўнлаб шеърлар тўпламлари, бир неча пьеса, драма асарлари, қўшиқлар муаллифидир.

1977—1990 йилларда «Хоразм ҳақиқати» вилоят рўзномасининг муҳаррири, сўнгра Ўзбекистон Компартияси Хоразм вилоят комитетининг котиби, Ўзбекистон Компартияси Хоразм вилоят комитетининг котиби — бўлим мудири.

СССР медаллари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Журналистлар уюшмаси ҳайъатининг аъзоси. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган журналист. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК ЖУМҲУРИЯТИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ А. МАҲМУДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ТАШҚИ САВДО ВА ЧЕТ ЭЛЛАР БИЛАН АЛОҚА ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Анвар Маҳмудов Ўзбекистон ССР Ташқи савдо ва чет эллар билан алоқа давлат комитетининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 1 октябрь.

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг қарори

ЎРТОҚ А. Ю. КАРИМОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ВАЗИРЛАР КЕНГАШИ ҲУЗУРИДАГИ АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЖУМҲУРИЯТ ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ МАРКАЗИНИНГ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши қарор қилади:
Ўртоқ Азиз Юнусович Каримов Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши ҳузуридаги Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш жумҳурият давлат-кооператив марказининг раиси этиб тайинлансин.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 1 октябрь.

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашида

Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Ўзбекистон ССР Президентининг 1990 йил 28 сентябрдаги Фармонини бажариш юзасидан «Узбекэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва «Узбекгидроэнергострой» давлат қурилиш-монтаж трести базасида Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Иссиқлик ва гидравлик электр станциялари, электр ва иссиқлик тармоқлари корхоналари, Ўзбекистон энергетика-созлаш, Ўзбекистон энергетика назорат корхоналари, қурилиш-монтаж трестлари, савдо ишлаб чиқариш бирлашмалари, шунингдек бошқа корхоналар ва ташкилотлар министрлик ихтиёрига берилди.

Ўзбекистон ССРнинг янги ташкил этилган Энергетика ва электрлаштириш министрлиги зиммасига бозор муносабатларига ўтиш шароитида жумҳурият халқ хўжалиги ва аҳолисининг электр ва иссиқлик қувватига тез ортиб бораётган эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш мақсадида келгусида тармоқни ривожлантиришга қаратилган мураккаб вазифаларни ҳал қилиш юклатилмоқда.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ташкил этилиши электр энергия ҳосил қилиш, тақсимлаш, электр станциялар, электр тармоқларини ва иссиқлик билан таъминлаш иншоотларини қуриш, жумҳуриятда якка тартибда уй-жой қуриш жадал ривожлантирилаётганлиги муносабати билан янгидан барпо этилаётган аҳоли пунктларини электрлаштириш масалаларини ҳар томонлама ҳал қилишга кўмаклашади.

Тегишли жумҳурият идораларига Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги тузилганлиги билан боғлиқ молиявий-иқтисодий масалаларни ҳал қилиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Президенти Кенгашининг аъзолари

Виталий Николаевич СИГЕДИН

1937 йилда туғилган, рус, 1962 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Томск политехника институтини, Тошкент Олий партия мактабини битирган. Кон инженери.

Меҳнат фаолиятини 1959 йилда Навоий кон-металлургия комбинатида бошлаган, бу ерда кон мастери, проходкачи, кон мастерининг дублери, кон бошлиғи, шахта бошлиғи бўлиб ишлаган. 1963 йилда Бухоро вилояти Учқудуқ майдончаси партия комитетининг котиби этиб сайланади, сўнгра корхона директори бўлади. 1966 йилдан Ўзбекистон Компартияси Навоий шаҳар комитетининг биринчи котиби. 1971—1973 йилларда Навоий кон-металлургия комбинати корхоналарида ишлаган. Кейинроқ Ўзбекистон Компартияси Зарафшон шаҳар комитетининг биринчи котиби бўлган.

1976 йилдан Навоий кон-металлургия комбинати марказий кон бошқармасининг директори, 1983 йилдан эса В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори. Навоий кон-металлургия комбинати системасида ишлаб, Қизилқум саноат районининг ўзлаштирилишида ўз куч-ғайрати ва билими билан катта ҳисса қўшди.

Ленин ордени, Октябрь инқилоби, Халқлар Дўстлиги, «Ҳурмат Белгиси» орденлари билан тақдирланган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР халқ депутати, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси.

Бахтиёр Султонович ҲАМИДОВ

1944 йилда туғилган, ўзбек, 1974 йилдан КПСС аъзоси, олий маълумотли, Тошкент бинокорлик техникумини ва Тошкент политехника институтини битирган, қурувчи-инженер.

Меҳнат фаолиятини 1961 йилда «Стройгазмонтаж» монтаж бошқармасида слесарликдан бошлаган. 1964 йилдан 1975 йилгача қурилиш трестларида ишлаган. Прораб, катта прораб, бўлим бошлиғи, монтаж бошқармасининг бошлиғи, қурувчилар механизациялашган кўчма колоннасининг бошлиғи бўлган. 1979 йилдан «Сельтрансспецстрой» трестининг бошлиғи, «Узсельсантехгазмонтаж» трестининг бошлиғи, 1983-1985 йилларда — «Узсельспецмонтаж» жумҳурият қурилиш-монтаж бирлашмасининг бошлиғи.

(Давоми. Боши биринчи бетда).

1985 йилда Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши вазирининг ўринбосари этиб тасдиқланган, 1986 йилдан «Узагропромстрой»нинг раиси, Ўзбекистон ССР Давлат деҳқончилик-саноат комитети раисининг ўринбосари — Ўзбекистон ССР вазири.

1989-1990 йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ижтимоий-иқтисодий бўлимининг мудири. 1990 йил апрелидан Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, Давлат план комитетининг раиси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Қорақалпоғистон АССР халқ депутати, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан тақдирланган.

Ҳалима Умматқуловна ХУДОЙБЕРДИЕВА

1947 йилда туғилган, ўзбек, 1979 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли; В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунини битирган, мутахассислиги бўйича журналист, шоира.

Меҳнат фаолиятини 1966 йилда Сирдарё вилоятининг Боёвут районидаги «Ленин байроғи» район рўзномасида адабий ходимликдан бошлаган. Кейинроқ «Сирдарё ҳақиқати» вилоят рўзномасида, «Саодат» ойномасининг таҳририятида ишлаган. 1975 йилдан 1977 йилгача — СССР Ёзувчилар уюшмаси ҳузуридаги олий адабий курслар тингловчиси. 1979 йилдан «Ёш гвардия» нашриётида бўлим бошлиғи бўлиб ишлаган, 1983 йилдан эса «Саодат» ойномаси бош муҳаррирининг ўринбосари. Ҳозир «Саодат» ойномасининг бош муҳаррири.

Шеърият мухлислари ўртасида катта шуҳрат қозонган бир қанча шеърий тўпламлар муаллифидир. «Оқ олмалар» ва «Чаман» шеърий китоблари учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлган, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР халқ депутати.

«Ҳурмат Белгиси» ордени билан тақдирланган.

Баҳромжон Маҳмудович ЭРГАШЕВ

1956 йилда туғилган, ўзбек, КПСС аъзоси. Олий маълумотли, Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳини битирган, зироатшунос олим.

Меҳнат фаолиятини 1978 йилда Фарғона вилоятининг Ленинград районидаги Энгельс номли колхозда участка агрономлигидан бошлаган, сўнгра шу райондаги қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош агрономи, саноат бирлашмаси деҳқончилик бўлимининг бошлиғи, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш ва сифатини текширувчи давлат бош инспектори, Ленинград район саноат бирлашмаси раисининг биринчи ўринбосари, раиси бўлиб ишлаган. 1987 йилдан буён Фарғона вилоятининг Ленинград районидаги Энгельс номли колхозга раислик қилмоқда.

СССР халқ депутати, СССР Олий Советининг аъзоси, вилоят Колхозлар кенгашининг раиси.

Шукрулло ЮСУПОВ (Шукрулло)

1921 йилда туғилган, ўзбек, партиясиз. Олий маълумотли, Тошкент педагогика билимгоҳини тугаллаган. Ўзбекистон ССР халқ шоири. Мактабда ўқитувчи бўлиб, Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмасининг аппаратида, Ғафур Ғулом номли Адабиёт ва санъат нашриётида ишлаган.

20 дан ортиқ китоб муаллифи. Уларнинг орасида «Нур», «Тошкент, 26», «Аср бахти», «Хатарли йўл», «Сенинг орзуинг» каби китоблар бор, шоирнинг уч жилддан иборат танланган асарлари ва бошқа китоблари чиқди.

Унинг кўп шеърлари ва поэмалари рус тилига, СССР халқларининг бошқа тилларига, шунингдек чет тилларга таржима қилинган.

Бадиий таржима соҳасида фаол иш олиб бормоқда. Г. Гейне, К. Гоцци, Т. Шевченко, А. Блок, А. Твардовский ва бошқа шоирларнинг бир қанча асарларини ўзбек тилига таржима қилган.

У Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг аъзоси сифатида халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, ижодкор ёшларни тарбиялаш юзасидан фаол адабий ва ижтимоий-сиёсий иш олиб бормоқда.

У Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходимидир.

Халқлар Дўстлиги ордени, медаллар ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

Эркин Юсупович ЮСУПОВ

1929 йилда туғилган, ўзбек, 1958 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли, В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунини тугатган. Фалсафа фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Меҳнат фаолиятини 1954 йилда Низомий номли Тошкент давлат педагогика билимгоҳида муаллимлик қилишдан бошлаган, сўнгра фалсафа кафедрасининг мудири бўлиб ишлаган, 1972-1979 йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институтининг директори бўлиб ишлади. 1979 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига вице-президент этиб сайланди. 1990 йилнинг февралидан буён В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунининг ректоридир, у Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳайъатининг аъзоси, «Ўзбекистон ижтимоий фанлари» ойномасининг бош муҳарриридир. Ўзбекистон ССР Олий Советига раис этиб сайланган эди.

У СССР халқ депутати, СССР Олий Советининг аъзоси, Халқаро алоқалар комитети ва депутатлар одоб-аҳлоқи комиссиясининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Совет маданият жамғармаси Ўзбекистон жумҳурият бўлими ҳайъатининг раисидир.

Октябрь инқилоби ордени, иккита «Ҳурмат Белгиси» ордени, СССР ва МХР медаллари билан тақдирланган. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, фан ва техника соҳасида жумҳурият мукофотларининг икки карра лауреатидир.

СССР ПРЕЗИДЕНТИ ЎРТОҚ М. С. ГОРБАЧЕВГА

Қадрли Михаил Сергеевич!

Маданият инқирози мамлакатимиздаги ҳар бир халқ ва ҳар бир шахснинг турмушига муқаррар ва қайтариб бўлмас таъсир ўтказишини; бозор шароитида маданият ялпи тижоратлашуви хавфини; ҳар бир миллий маданиятнинг эркин ривожланиши, хилма-хил маданий-тарихий анъаналарни қўллаб-қувватлаш кўп миллатли мамлакатимиз маънавий камолатининг негизи эканлигини англаган ҳолда — Совет Иттифоқининг маданият, адабиёт ва санъат арбоблари биз учун тарихий даврда Сизга мурожаат қиладилар.

Мамлакат ва жаҳоннинг ҳозирги маънавий ва ижтимоий-сиёсий турмушида маданиятнинг мавқеини янгича тушуниш қайта қуриш фалсафасини белгилаб берган янгича фикрлашнинг асосий жиҳати бўлди.

Бироқ кейинги вақтдаги амалий турмуш «фалсафаси» аслида маданият манфаатлари назар-писанд қилинмаётганлигини, мустақил совет жумҳуриятларининг кўп миллатли иттифоқида одамларнинг ҳозирги ва келгуси ҳаётида маданиятнинг нажоткорлик, мал ҳам бўлувчилик, бунёдкорлик мавқеини ҳалокатли тушунмасликни намойиш этмоқда.

Маданият халқларни бирлаштиришга қодирдир.

Ҳар бир жумҳуриятнинг миллий маданияти умуминсоний — Ватан ва жаҳон маданияти кўзгусида ўсиб ва мўъжизакор тарзда қиёфасини ўзгартира бориб, ўзининг чинакам аҳамияти ва улуғворлигини касб этади. Маданиятда ва маданият орқали мана шу муштаракликни англамаслик такрорланмас тарихий хатога айланиб, миллий маҳдудликка ва пировард натижада маданий инқирозга олиб келиши мумкин.

Биз СССР Президентининг маданиятни ривожлантириш муаммоларига муносабатини яхши биламиз ва шунинг учун Президентнинг эътиборини СССР Олий Совети қабул қилган баъзи қонунлар маданиятни Иттифоқ ҳукумати ғамхўрлиги ва иттифоқ давлатининг имтиёзлари доирасидан амалда истисно этганлигига қаратамиз.

Натижада бизгача етиб келган маълумотларга кўра, ССР Иттифоқининг СССР Молия министрлиги тайёрлаган 1991 йилги Давлат бюджети лойиҳасида маданиятни ривожлантиришга маблағ ажратиш умуман кўзда тутилмайди. Бунга сиёсий нуқтаи назардан ҳам, ҳуқуқий нуқтаи назардан ҳам йўл қўйиб бўлмайди, деб ўйлаймиз. Бу ачинарли ва ноақилона иш бўлибгина қолмай, айни пайтда маданиятсизлик ҳамдир.

Қадрли Михаил Сергеевич, биз Сизга мурожаат қилиб, совет маданияти эҳтиёжлари, унинг арбоблари тўғрисидаги ғамхўрликни бевосита ўз васийлигингизга олишингизни илтимос қиламиз. СССР Президенти томонидан вужудга келган вазиятни қатъиян ўзгартириб юбориши мумкин бўлган ҳаракатлар зарур. Бутун мамлакат маданиятини ривожлантириш — давлатимиз ҳаётий қобилияти ва тараққиётининг гаровидир.

Иқтисодий вазият яхшиланиб, сиёсий вазият барқарорлашгандан кейин маданиятда ҳамма нарса ўз-ўзидан қарор топади, деб ўйлаётганлар фожиали тарзда хатога йўл қўядилар.

Маданият соҳасидаги Умумиттифоқ давлат сиёсати миллий маданиятларни умумийлаштиришга ҳеч қандай алоқадор эмас. Маданият соҳасидаги сиёсат ССР Иттифоқи яхлитлигини сақлаб қолиш учун ҳаётий зарурдир. Биз мудофаага устун даражада аҳамият бериб, Иттифоқ бюджетини тузар эканмиз, жумҳуриятлар ва бутун дунё ССР Иттифоқи жамият турмушининг барча томонлари учун масъулиятли бўлган давлатдан ҳарбий-сиёсий блокка айланмоқда, деб ҳисоблаши учун асос берган бўлур эдик. Шундай бўлиши мумкинки, мазкур блок ҳеч нарсани ҳимоя қилолмайдиган бўлиб қолади. Чунки яхлит иқтисодий макон халқларнинг маданий жиҳатдан ўзаро мослигини ва миллий маданиятларнинг ўзаро бойишини кўзда тутади.

Масалан, ҳозирги вақтда ягона маданий маконни вужудга келтириш учун катта куч-ғайрат сарфлаётган Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатлари буни яхши англамоқдалар.

СССР Президентининг маданият тўғрисидаги ғамхўрлиги жумҳуриятларнинг маданий қурилиш соҳасидаги мустақиллигини шубҳа остига қўймайди. Аммо Президентнинг обрў-эътибори бутун мамлакат нуфузининг тимсолидир ва айни у ижод, маданий меросни сақлаб қолиш эркинлигининг гарови бўла олади.

Михаил Сергеевич, Сиз Совет Иттифоқида маданият учун янги самарали вазиятни вужудга келтиришга ҳал қилувчи ҳисса қўшасиз, деб астойдил умид қиламиз.

Совет кишилари учун маданият усиз ҳаётни тасаввур қилиб бўлмайдиган умид ва таскин бўлиб қолади.

Ч. Т. Айтматов, И. А. Антонова, А. А. Беляев, Ю. В. Бондарев, Р. А. Биков, А. В. Васнецов, Р. Ҳ. Хамзатов, А. А. Гончаров, Н. Н. Губенко, С. П. Залигин, М. А. Захаров, А. И. Камшалов, В. В. Карпов, К. Ю. Лавров, Д. С. Лихачев, С. В. Михалков, И. А. Науменко, Ю. В. Никулин, Б. И. Олейник, В. Г. Распутин, С. Т. Рихтер, Г. В. Свиридов, Ю. Б. Соловьев, Ю. М. Соломин, Б. С. Угаров, М. А. Ульянов, Т. Н. Хренников, Д. Худоназаров, М. Ф. Шатров.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ НАВБАТДАГИ СЕССИЯСИГА КИРИТИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Президентининг жумҳурият матбуотида эълон қилинган фармонлари ва уларга шарҳлар кенг жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотмоқда. Уларда аҳолининг анчагина қисми учун имтиёзларни кенгайтириш, шаҳарлар ва қишлоқ посёлкаларида яшовчи кўпгина кишиларнинг фаровонлигини яхшилаш, ҳокимият ва бошқарув идораларининг ўзаро алоқаларини такомиллаштириш чораларини амалга ошириш муаммолари тилга олинган.

Фармонларнинг баъзилари, хусусан бир қанча министрликлар ва идораларни тузиш ва қайта тузиш тўғрисидаги фармонлар Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдаги сессиясида тасдиқлаш учун тақдим этилади.

ТАЪЗИМ ВА ТАШАККУР

Хўжалигимиз тарихида бу мавсумдаги суръатга биринчи марта эришишимиз. Тўғри, планларни жуда кўп йиллар бажарганмиз. Ноҳиямизда бир неча марта биринчи бўлганмиз. Бироқ вилоятда сентябрь ойида ҳеч қачон маррага етмаганмиз. Бу йил шундай ютуққа мушарраф бўлдик. Бу тасодифий эмас.

Хўжалигимиз меҳнатчилари ўзларича эркин, бутун тажрибаларини ишга солиб, етти ўлчаб, бир кесиб иш юритишди. Буйруқбозлик, гапбозлик, бўлар-бўлмас ишларга аралашишдан тийилдик. Ҳар бир пудратчи, звено, бригадир ўз масъулиятини яхши англади. Дастлабки ютуғимиз чигитни бир текис ва соғлом ундириб олганимиз бўлди. Иккинчиси, ғўза парваришида агротехника тадбирларини бехато ўтказдик. Учинчидан, пахта йиғим-теримига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрилди.

Деҳқон учун осон келган йил йўқ. Лекин инсоф билан айтишимиз даркорки, бу йилги табиий шароит пахта етиштириш учун мос келди. Ҳарорат, ҳаво, ёруғлик меъёрида бўлди. Булар ёрдамчи имкониятлар. Энг муҳими, деҳқонларимизнинг ҳалол, пок меҳнати, масъулият ва орият билан ишлаши асосий муаммоларга ечим бўлди.

Ҳосилнинг 60—70 фоизи очилганида теримни бошладик. Уруғчилик хўжалиги бўлганимиз учун терим сифатини алоҳида назорат қилиб бордик. Теримчилар учун махсус кузатувчилар ажратдик. Улар ҳамиша теримчилар билан бирга бўлишди. Ўнта бригаданинг деярли ҳаммасида терим баробар бошланди. Пудратчиларимиз дастлабки кунларданоқ фидойилик намуналарини кўрсата бошладилар. 5—6 иш кунида планни бажаришга эришганлар кўп бўлди.

Бир неча кун уч фоиздан пахта топширдик. Йиллик планимиз 25 фоизга етгунча кунлик суръат 4 фоизга кўтарилди. Шундан сўнг терим суръати 5—6 фоиздан ошди. Ўн беш кун мана шу суръатни пасайтирмадик. Планни бажарган охирги кунимиз ҳам беш фоиздан ошириб хом ашё териб топширдик. Сентябрнинг иккинчи ўн кунлигида ноҳия ва вилоят хўжаликлари ўртасидаги социалистик мусобақа ғолиби бўлиб маррага етдик. Кўчма Қизил байроқ ва енгил автомашина билан тақдирлашди.

Тажрибали деҳқон Неъматжон Ботиров етакчилик қилган бригада пахтакорлари биринчи бўлиб давлат буюртмасини бажардилар. Абдукарим Йўлдошев, Машраб Аҳмедовлар бошлиқ бригадалар 28 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, планни бажаришган эди. Ҳозир уларда ҳосилдорлик 30 центнердан ошди. Шунингдек Турғунбой Қорабоев, Нўъмонжон Саматов, Ғафуржон Дадажонов, Анваржон Тўхтасиновлар бошлиқ коллективлар ҳам муродларига етишди.

Шу кунларда барча бригадаларимизда мажбурият ҳисобига пахта топширилмоқда.

Эрта баҳорда 619 гектар ерга яхши ният билан чигит эккан эдик. Ҳар гектар майдондан 27 центнердан ҳосил йиғиштириб олдик. Ялпи хирмонимиз 1700 тоннадан ошди. Ҳосилнинг ҳаммаси юқори навларга қабул қилинди. Шундан 1000 тоннаси уруғлик пахтадир.

Бундай ютуққа эришишимизда кўпмингкилограммчилар ҳаракати ишимизга ривож бағишлади. Кунига 180—200 килограммга етказиб пахта терган чеварларимиз сафи ниҳоятда кенгайди. Ж. Муродова, М. Жалилова, О. Холматова, М. Тошматова, К. Турғунова ва бошқа юзлаб теримчилар ваъдаларининг устидан чиқиб, юқори унум билан меҳнат қилдилар.

Хўжалигимиз механизаторларига алоҳида таҳсинлар айтамиз. Улар йигирма кун ичида чинакам фидойилик кўрсатдилар. Тонгни тонг, тунни тун дейишмади.

Йиллик планни бажарган бўлсак-да даламизда ҳосил кўп. Ҳатто биринчи теримни тугатмаган бригадаларимиз бор. Деҳқоннинг деҳқонлиги ўз меҳнатини қадрлашида билинади. Пахта етарли экан, унинг мисқолини ҳам ерда қолдирмай йиғиштириб оламиз. Вилоятимиз хирмони ҳали тўлгани йўқ.

Шу кунларда хўжалигимиз меҳнаткашларининг кайфиятлари кўтаринки. Терим суръатини пасайтирганимиз йўқ. Тажрибали деҳқонлар билан маслаҳатлашдик. Ҳар гектар майдондан яна 5 центнердан пахта йиғиштириб олишни режалаштирдик. Ҳосил бор. Шунда ҳосилдорлигимиз 32 центнерга етади. Иккинчи маррага ҳам тез орада етамиз. Энг аввало хўжалигимиз меҳнаткашлари саломат бўлишсин. Уларга таъзим ва ташаккур.

Н. ДЎМБОЕВ,
Андижон вилояти Хўжаобод ноҳиясидаги Улуғбек номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

А. АСОБИДДИНОВ,
фирма қўмитасининг котиби.

М. РИЗАЕВ,
касаба уюшмаси қўмитасининг раиси.

ХАЛҚ МЕРОСИ АВАЙЛАБ АСРАЛСИН

28 сентябрь куни Тошкентда совет корейслари Бутуниттифоқ уюшмасининг иккинчи пленуми очилди. Пленум ишида Ўрта Осиё ва Болтиқбўйи жумҳуриятлари, Россия Федерацияси корейс марказлари ва жамиятларининг раҳбарлари иштирок этмоқда. Ялпи мажлисда уюшма таъсис съездидан кейин бажарилган ишлар якунлари чиқарилди, турли фаолиятлар бўйича секциялар ва комиссиялар таркиби тасдиқланди, яқин вақт ичида қилинадиган ишлар режалари белгиланди.

— Ўзбекистоннинг барча вилоятларида бизнинг марказларимиз ташкил этилиб, муваффақият билан ишламоқда, — дейди совет корейслари Тошкент шаҳар маданият жамияти раисининг биринчи ўринбосари К. Тен.— Халқнинг маданий меросини сақлаб қолиш, миллий анъаналар ва урф-одатларни тиклаш — фаолиятимиздаги устун йўналишдир. Лекин биз бу вазифаларнинг ҳаммасини Ўзбекистон иқтисодиёти ва маданиятини ривожлантиришга доир умумий вазифалар билан бирга ҳал этамиз.

(ЎзТАГ).

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ КЎРИГИ

Мамлакатимиз, қолаверса, бутун жаҳон йўлларида аварияларнинг тобора кўп юз бераётгани жиддий ташвиш уйғотмоқда. Автомобиль транспортидан фойдаланишда ҳар куни вужудга келаётган муаммолар иқтисодиётга ва маиший турмушга ёмон таъсир қилмоқда. Айниқса, авария оқибатида одамлар ҳалок бўлиши, жароҳатланиши, давлатга катта моддий зарар етиши бу таъсирни янада кучайтирмоқда.

Авариялар тез-тез юз бераётган мураккаб вазиятни ҳисобга олиб, СССР Министрлар Кенгаши Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ташаббуси билан шу йил 1-7 октябрь кунлари «Ҳаракат хавфсизлиги — ҳаёт демакдир» шиори остида йўл ҳаракати хавфсизлиги ҳафталигини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Шу муносабат билан жумҳурият Министрлар Кенгаши ҳузуридаги йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш комиссияси шу тадбирни ўтказиш дастурини ишлаб чиқди. Ҳафталикнинг асосий вазифаси транспорт воситалари ҳайдовчилари ва пиёдалар интизомини оширишдир. Бу ўз вақтида қабул қилинган керакли қарордир, зеро йил бошидан буён жумҳурият йўлларида 13 минг мартадан кўпроқ йўл-транспорт ҳодисаси юз берди. Бунда 2,3 минг киши ҳалок бўлди ва 14 мингдан зиёд одам турли даражада жароҳатланди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан деярли 300 киши кўпроқ ҳалок бўлди, минг киши кўпроқ жароҳатланди. Айниқса ҳар уч йўл-транспорт ҳодисасининг бирида болалар жабрланаётгани ташвишга солмоқда.

Ҳаракат хавфсизлиги ҳафталиги кунларида давлат автоинспекцияси бўлинмаларининг ва кўнгилли жамоат тузилмаларининг аварияларнинг олдини олиш борасидаги иши кучайтирилади.

(ЎзТАГ).

СЎНГГИ СОАТДА

ПРАГА. Жанубий Моравиянинг Ждяр-Сазав шаҳрида ЧСФР сиёсий системасини анъанавий ва нуфузли тарзда ташкил этувчи Чехословакия халқ партиясининг навбатдан ташқари съезди ўз ишини тамомлади. Маълумки, мазкур партия мамлакатда ўтган йилги ноябрь воқеаларининг фаол қатнашчисидир. Чехословакия халқ партияси раисини сайлаш кун тартибининг асосий банди бўлди. 34 яшар Йозеф Лукс партия раиси этиб сайланди.

Лукс ЧТК ахборот агентлигининг мухбири билан суҳбатда ЧХП ўнг йўналишдаги партия бўлади, деди. Унинг фикрича, вақт ўтиши билан ЧСФРда христиан партиялар гуруҳи ташкил этилади.

* * *

БЕЛГРАД. Хорватиянинг жануби-ғарбида, серб аҳолиси яшайдиган районларда кечаги кун нисбатан осойишта ўтди. Хабар қилинишича, пайшанба кунидан бошлаб бу ерда мазкур районларга Хорватия ички ишлар министрлигининг махсус бўлинмалари олиб кирилганлиги натижасида миллатлараро кескинлик ғоят кучайди. Махсус бўлинмалар тунда серб жамоаларидаги милиция аслаҳахоналаридан қуролларини тортиб ола бошладилар.

Маҳаллий аҳоли бу тадбирларни аҳолининг янада кенг кўламдаги ғалаёнига сабаб бўлади деб баҳолаб, кескин норозилик билдирди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. Ироқнинг Қувайтга ҳужуми ва мазкур мамлакат босиб олинганлиги муносабати билан Форс кўрфазида вужудга келган таңгликни фақат тинч воситалар билан бартараф этиш мумкин. АҚШ президентининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси ўринбосари Роберт Гейтс Американинг Си-эн-эн телекомпанияси мухбири билан суҳбатда ана шундай фикрни айтди.

«Муаммони тинч йўл билан бартараф этиш имкониятлари ҳамон сақланиб қолмоқда, — деди у. — Саддам Ҳусайнни яккалаб қўйиш сусаймаяпти, аксинча кучаймоқда. Унинг яқин дўстлари ҳамда унга нисбатан ғоят хайрихоҳ бўлган Яман ва Иордания БМТ резолюцияларига, у жорий этган жазо чораларига бўйсинмоқдалар».

Америка маъмуриятининг вакили Форс кўрфазидаги таңгликни бартараф этишда Совет Иттифоқи «ғоят муҳим» роль ўйнашини айтди.

* * *

ВАШИНГТОН. АҚШ президенти Ж. Буш федерал бюджет камомадини беш йил мобайнида 500 миллиард доллар қисқартириш йўллари тўғрисидаги масала хусусида конгресс раҳбарлари билан битимга эришганлигини Оқ уйда маълум қилди. Маъмурият билан қонун чиқарувчилар федерал хазинани тўлдириш учун ёқилғининг барча турларига, биринчи навбатда бензинга, шунингдек тамаки маҳсулотлари, спиртли ичимликларга янги солиқ ва зеб-зийнат буюмларига «ортиқча солиқ» жорий этиш тўғрисида келишиб олдилар. «Мен солиқлар оширилишини ёқламайман», деди президент. У атайлаб Нью-Йоркдан Вашингтонга бир неча соатга келди. Президент бу ерда БМТ Бош ассамблеясининг сессиясида нутқ сўзлаши керак. Бироқ у бундай тадбирларни зарур деб ҳисоблашини қўшимча қилди.

Солиқлар ва федерал хазинага турли тўловларни ошириш ҳисобига қўшимча равишда 130 миллиард доллар маблағ тушади. Бундан ташқари 5 йил давомида ҳарбий харажатлар жами 170 миллиард доллар қисқаради.

«Медикейер» программаси бўйича имтиёзли тўловларни қисқартириш ҳисобига 120 миллиард доллар тежаб қолинади.

Эндиликда сенат билан вакиллар палатаси шошилинч мажлислар ўтказадилар. Мажлислар давомида улар ҳукумат муассасаларини вақтинча пул билан таъминлаш тўғрисидаги қонун лойиҳаларини маъқуллашлари лозим.

* * *

БМТ. Совет Иттифоқи билан Исроил консуллик муносабатлари ўрнатиш тўғрисида келишиб олди. СССР ва Исроил ташқи ишлар министрлари Э. А. Шеварднадзе билан Д. Леви БМТ қароргоҳида учрашганлардан кейин ана шу ҳақда маълум қилдилар.

Суҳбатимиз қизиқарли, зарур суҳбат бўлди ҳамда яхши ва амалий вазиятда ўтди, деди Э. А. Шеварднадзе. Биз кейинги вақтда муносабатларимизда, жумладан сиёсий даражадаги мулоқотларда ўзгаришлар бўлганлиги ҳақида гапирдик. Савдо палаталари йўли билан иқтисодий муносабатлар ривожланмоқда. Мамлакатимиз Президенти ўртоқ Горбачевнинг Исроил министрлари билан ғоят муҳим учрашуви бўлиб ўтди. Кўпгина сиёсат арбоблари ва жамоатчилик вакиллари Исроилга бордилар. Бу эса муносабатларимизни яхшилайди.

Биз иккала мамлакат ўртасида консуллик муносабатлари ўрнатиш тўғрисида ҳам аҳдлашиб олдик, — деди СССР ташқи ишлар вазири. Биз Тель-Авив ва Москвада бош консулхоналар очишга розилик билдирдик. Масалаларни амалий тартибда ҳал этамиз. Ташкилий, таркибий ва консуллик ходимларининг сони тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинади. Аммо биз бу ишни бир ҳафта ёки ўн кундан кейин амалга ошира олишимиз мумкин.

Иккинчи ғоят муҳим масала хусусида маслаҳатлашувлар олиб боряпмиз. Бироқ, биз маслаҳатлашувларни қонуний тусга киритишга, ташқи ишлар министрликлари ўртасида, жумладан ташқи ишлар министрлари даражасида мунтазам маслаҳатлашувлар ўтказиш механизмини вужудга келтиришга қарор қилдик. Биз Исроил ташқи ишлар министри билан ҳозир мунтазам асосда учрашишимиз лозим.

(ТАСС).

Олот райони пахтакорлари бу йил эл хирмонига 33.280 тонна хом ашё етказиб беришга бел боғлашган. Шу кунларда йиғим-терим тобора қизитилаяпти. «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалиги аъзолари мавсумни уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Меҳнат аҳли мавжуд 1.186 гектар ернинг ҳар гектаридан режадаги 34 центнер ўрнига 40 центнердан дурдона саранжомлашни кўзлаяпти. Терим мусобақасида Сайли Ҳамроев бошлиқ бригада пешқадам.

СУРАТЛАРДА: 1. Бошқарув раиси О. Абдуллаев ва илғор бригада бошлиғи С. Ҳамроев пахтазорда. 2. Машина терими пайти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

«ГУЛБАҲОР» ТУҲФАСИ

Термиз районидаги «Гулбаҳор» давлат хўжалиги пахтакорлари вилоятда биринчи бўлиб мажбурият ҳисобига оқ олтин топшира бошладилар. 3.200 тонна пахтани териб, тайёрлов бўлинмаларига топшириш учун атиги ўн беш иш куни кифоя қилди. Унинг 98 фоизи 40 та терим агрегати ёрдамида бункерлардан тўкилди. Миришкорлар яна 1800 тонна хом ашё тайёрлаш, ҳосилдорликни ўттиз центнерга етказиш ниятида суръатга суръат қўшмоқдалар.

Уч минг уч юзинчи тонна оқ олтинни бутун борлиққа тун пардаси тортилган паллада даладан омборларга тележкачилар Аловиддин Омонов ва Баҳодир Қулсоатов олиб боришди. Дарвоза ёнида турганлар уларни йиллик режа бажарилгани билан табриклаб, байрамона кайфиятда кутиб олишди. Ҳар куни 12—15 тонна хом ашё ташиб, хирмонга барака киритган бу шунқорларнинг қувончлари чексиз. Иккаласи хўжаликда бир неча йилдан буён меҳнат қилишади. Жорий йилда суръат шиддатли бўлди. Машиналар ўнинчи сентябрь куни далага киритилди. Дастлабки беш кунликда ўртача тўрт фоиздан, иккинчи беш кунликда етти фоиздан, учинчи беш кунликда эса 8, ҳатто тўққиз фоиздан пахта топширилди. Режа бажарилган куни эса тарозидан 270 тонна оқ олтин ўтди. Бу режанинг 8,5 фоизини ташкил этди.

«Гулбаҳор» давлат хўжалиги деҳқонлари сўнгги уч йилда пахтачиликни ривожлантиришда кескин бурилиш ясамоқдалар, қолоқликдан чиқиб, илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин олаётирлар. Жамоада икки-уч йил мобайнида ғойибдан мўъжиза юз бергани йўқ, албатта. Раҳбардан тортиб, оддий деҳқонгача: «Ютуқларнинг калити ижара пудратида, одамларнинг меҳнатга муносабати кескин ўзгарганлигида, деҳқон ернинг ҳақиқий эгасига айланаётганлигида» деб таъкидлашаяпти. Ҳақиқатан шундай. Энди бу ерда ҳар қарич ернинг соҳиби бор. Хўжалик раҳбари ва мутахассислари уларга зарур ёрдам кўрсатишаяпти. Ҳозиргача 56 та ижарачи звенодан 40 тасида йиллик режа ортиғи билан адо этилди. Аниқроғи, қайси звенода механик-ҳайдовчилар пахта теришаётган бўлса, ўша жойда топшириқ уддаланаяпти. Хидир Отақулов бошлиқ звено аъзолари 35 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан оқ олтин саранжомлашди. Далаларда ҳали ҳосил мўл. Эшмурод Қулсоатов, Шосаид Норбеков, Бобон Олтибоев, Омонгул Чориева бошлиқ звеноларда ҳар гектар майдондан режадагидан 9—10 центнер зиёд пахта йиғиштириб олинди. Сариосиё районидан келган Ҳабибулло Холмуродов хўжаликда уч йилча меҳнат қилиб, ҳамкасбларига ўз тажрибаларини ўртоқлашди. Яқинда, айни терим мавсумида хасталиги туфайли она қишлоғига кўчиб кетишга мажбур бўлди. У кўчларини ортар экан, зумрад далаларга қараб тўймаганлигининг боиси ҳам шу бўлса керак.

Хўжаликнинг далаларини кезиб чиққач, «От йили оқ олтин йили бўлди» деган фикр хаёлимда чапор урди. Режа бажарилган куни 1700 гектар майдоннинг юз гектаридаги ҳосилга ҳали қўл тегизилмабди. Механик-ҳайдовчилар, тележкачиларнинг ғайрат-шижоатини айтмайсизми? Ҳафсаласи баланд теримчиларга ҳатто навбат тегмаяпти. 3.300 тонна пахтанинг қарийб уч юз тоннасини улар теришибди. 150—160 киши теримда иштирок этаётган бўлса, юз киши машиналарда терилган пахтани омборга жўнатиш билан банд.

Механик-ҳайдовчилар мавсум арафасида ялпи ҳосилнинг тўқсон фоизини машиналарда теришга аҳд қилишганди. Бу ташаббусни область партия комитети маъқуллаганди. Қарангки, ҳозиргача шу кўрсаткич тўқсон саккиз фоизга етди. Омонулло Юсупов икки қаторли машинада 110 тонна пахта терди. Демак, ўн беш кунда 1.100 сўм даромад қилди. Бундан ташқари, ҳар беш кунликда мукофот ҳам олиб турди. Бобоназар Алиев, Абрай Тўраев, Сафар Ботиров, Холтожи Ражабов каби суворийлар эса 110—120 тоннадан оқ олтин хирмони уюшга муваффақ бўлдилар. Улар бугун ҳам тележкаларга 6—7 тоннадан дурдона ағдаришаяпти. Тоза хом ашё эса даладан тўғри Жарқўрғон пахта тозалаш заводига қайта ишлаш учун жўнатилмоқда.

— Бу йилги мавсумда ҳамма енг шимариб меҳнат қилаяпти, — деди хўжалик директори Эшбой Дўлмонов. — Раҳбару мутахассислар, далада меҳнат қилаётган механизаторлар, тележкачи ва теримчилар чарчаш деган сўзни оғизларига олишгани йўқ. Пахтанинг тоза терилишига келсак, биз уч-тўрт йилдан буён ғўзани баргсизлантиришда дропп дефолиантидан фойдаланаяпмиз. Унинг қулайлиги, самарали эканлиги ҳозир тез-тез таъкидланаяпти. Жумҳуриятимиз ҳукуматининг машинада ва қўлда терилган пахтага тўланадиган ҳақни оширганлиги айниқса иш суръатига суръат қўшди. Механизаторлар ва теримчиларимизда бу йилгидек кўтаринки кайфиятни кўрмаганмиз. Далада ишловчиларга ҳар куни иссиқ овқат ташкил этилмоқда. Уларнинг оилаларини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда савдо раҳбарлари камарбаста бўлмоқдалар.

Ҳозир пайкалларда қирқта терим машинаси тўхтовсиз ишламоқда. Қодир Лайлиев, Исо Сатторов, Муҳиддин Ражабов, Алишер Хўжаёров, Бадал Жумақулов бошлиқ звенолар далаларида етиштирилган мўл ҳосилни йиғиштириб олишга энди навбат етди. Бўлак далаларда ҳам ҳозиргача 28—36 центнердан хирмон кўтарилганлигига қарамасдан яна 5—6 центнердан пахта бор. Режага қўшимча 1.800 тонна пахта топширилса, қарийб икки миллион сўм даромад қилинади. «Қозон ҳам мой, чўмич ҳам» деганлари шу-да.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ҚЎШ ЗАФАР

Съездлар йилида 1.761 тонна оқ олтин етиштиришга аҳд этган «Коммунизм» жамоа хўжалиги пахтакорлари Фарғона районида биринчи бўлиб зафар қучишди. Давлатга 1.790 тоннадан зиёд хом ашё сотилди. 716 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 24,2 ўрнига 25 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Қўлга киритилган ғалабага Адҳам Абдураззоқов, Деҳқонбой Жўраев, Сариқ Ғофуров бошлиқ бригадаларнинг аъзолари катта ҳисса қўшдилар. Бу жамоаларда гектарлар ҳосилдорлиги 30—35 центнерни ташкил этди. Ялпи ҳосилни саранжомлашда эса Барчиной Қобулова, Камолот Абдураззоқова, Қундузхон Эрдонова, Зоирахон Турдибекова, Тўхтахон Сурматова каби чеварлар алоҳида жонбозлик кўрсатдилар. Уларнинг ҳар бири ҳозирга қадар 7—8 тоннадан хирмон уйди.

Хўжаликда машина теримига алоҳида эътибор берилди. Жами хом ашёнинг 510 тоннаси бункерлардан тўкилди. Обиджон Темиров, Умарали Мавлонов, Абдусаттор Нишонов, Бахтиёржон Жалолов каби суворийлар 80—100 тоннадан пахта териб, хирмоннинг юксалишига баракали улуш қўшдилар.

Режа бажарилган бўлсада, далаларда ҳали ҳосил чўғи баланд. Пешқадамлар давлатга яна 400 тонна сифатли пахта топшириш, гектарлар ҳосилдорлигини 30 центнерга етказиш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар.

Шу райондаги «Фарғона» давлат хўжалиги пахтакорлари ҳам йиллик маррани барвақт забт этишди. Омборларга 1.011 тонна ўрнига 1.020 тонна хом ашё етказиб берилди. Бунда ижара усули жорий этилганлиги қўл келди. 34 бригададан 8 тасида режа уддаланди.

Р. САФАРОВ.

РСФСР ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

РСФСР Министрлар Кенгаши 1 октябрь куни бу йилги ҳосилни йиғиштириб олишга жалб этилган кишилар учун қўшимча имтиёзлар тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда ходимларни рағбатлантириш мақсадида 1990 йил 1 сентябрдан 31 октябрга қадар ҳосилни йиғиштириб олишга жалб этилган корхоналар ва ташкилотларнинг ходимларини, олий ва ўрта ўқув юртларининг талабаларини, ҳунар-техника билим юртларининг, умумий таълим мактабларининг ўқувчилари ҳамда ҳарбий хизматчиларни ҳосилни йиғиштириб олиш ишларини бажарганлиги учун ёзилган иш ҳақидан даромад солиғи тўлашдан озод қилиш кўзда тутилган.

ФИРМА ТАКЛИФИ

Октябрнинг биринчи кунида Тошкентда, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида Япониядаги «Сумитомо корпорейшн» савдо фирмасининг кўргазмаси очилди. Бу ерда энг янги технологиялар, қишлоқ хўжалиги учун мўлжалланган ускуналар ва механизмлар, деҳқончилик техникаси, электроника, кенг истеъмол моллари намойиш этилган.

Кўргазма Япония фирмаси билан «Узагропромсервис» амалий ҳамкорлик уюшмаси ўртасида Ўзбекистон ССР савдо-саноат палатаси ва қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети иштирокида тузилган битимга мувофиқ ўтказилмоқда. Уни ўтказишдан мақсад фирма билан Ўрта Осиё минтақаси ва Қозоғистондаги ташкилотлар ўртасидаги амалий алоқаларни кенгайтиришдир. «Сумитомо корпорейшн»нинг ваколатхоналари ҳозир Москва ва Хабаровскда ишлаб турибди. Кўргазманинг очилиш маросими чоғида ҳар икки томон Тошкентда ҳам ваколатхона ташкил этиш зарурлиги тўғрисида фикр билдирди.

Кўргазма 10 октябрга қадар давом этади.

МОЛДОВА ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИДА

КИШИНЕВ, 1 октябрь. **(Молдова-пресс — ТАСС мухбирлари А. Голя, А. Танас).** Бугун жумҳурият пойтахтида Молдова ССР Олий Советининг навбатдан ташқари сессияси иш бошлади. Парламент депутатлари иқтисодиётни барқарорлаштириш ва бозорга ўтиш дастури лойиҳасини муҳокама қилишлари ҳамда тасдиқлашлари, Молдова билан РСФСР ўртасидаги давлатлараро муносабатларнинг қоидалари тўғрисидаги шартномани тасдиқлашлари, шунингдек «Молдова ССРнинг давлат герби тўғрисида» ҳамда «Молдова ССРда фавқулодда ҳолат ҳуқуқий режими ва бошқарувнинг алоҳида шакллари тўғрисида»ги жумҳурият қонунларини қабул қилишлари керак.

Молдова ССР Олий Советининг Россия федерацияси билан шартномани тасдиқлаш тўғрисида депутатлар тайёрлаган қарор лойиҳасида таъкидланадики, томонлар ҳар иккала жумҳурият ҳудудида истиқомат қилаётган шахсларга уларнинг эркин хоҳиш-иродасига мувофиқ Россия федерациясининг ва Молдова ССРнинг фуқароси ҳуқуқини олиш ёки сақлаб қолишга кафолат бериш юзасидан зиммаларига ўзаро мажбурият олишган. Томонлар ана шу иккала жумҳурият ҳудудида истиқомат қилаётган фуқароларнинг улар қайси миллатга мансублигидан қатъий назар, ижтимоий, иқтисодий ва маданий ҳуқуқларига, шунингдек инсон ҳуқуқлари тўғрисида халқаро миқёсда қабул қилинган нормаларга мувофиқ фуқаролик ҳамда сиёсий ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳам кафолат берадилар.

«ИПАК ЙЎЛИ» МУЛОҚОТГА ЧОРЛАЙДИ

1 Октябрь куни Самарқандда очилган «Буюк ипак йўли — мулоқот йўли» халқаро конференциясининг асосий мақсади — моддий ва маънавий қадриятларни фаол айирбошлаш орқали Шарқ ва Ғарб халқларида бир-бирларига қизиқиш уйғотишдан иборатдир. Конференция ишида деярли йигирма мамлакат — шу жумладан, Совет Иттифоқи, АҚШ, Бельгия, Франция, Туркия, Исроил, Япония, Шри Ланкадан келган олимлар иштирок этишмоқда. Учрашув ЮНЕСКОнинг махсус дастури доирасида ўтказилмоқда.

Конференция беш кун бўлади. У Самарқандда бошланиб, Душанбеда давом эттирилади.

КЎППАРТИЯЛИЛИК: СЎЛДАН БИР НАЗАР

КПССдаги демократик ҳаракат дастури тарафдорлари янги сиёсий партиянинг таъсис конференциясига тайёргарлик кўришмоқда. Конференцияни ноябрь ойининг ўрталарида ўтказиш мўлжалланмоқда. ТАСС мухбири демократик ҳаракат дастурининг мувофиқлаштирувчи кенгаши аъзоси В. Шостаковский билан ана шу ишнинг бориши, демократик ҳаракат дастури вакилларининг бошқа партиялар фаоллари билан ҳамжиҳатлиги хусусида суҳбатлашди.

— Агар Москва, Ленинград ва Россия Олий Советида демократия барбод бўлса, унда демократияни неча ўн йиллар муддатга дафн этган бўламиз, — дея сўз бошлади у мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий вазиятга баҳо берар экан.

Демократик ҳаракат дастури тарафдорларининг яқин орадаги вазифалар Россия мустақиллиги ва «500 кун» дастурини қўллаб-қувватлашдан иборат, деб асослади. В. Шостаковскийнинг назарида худди ана шу принципиал масалалар асосида демократик ҳаракат дастури бошқа «сўл» партиялар билан бирлашиши мумкин бўлади.

Айни вақтда В. Шостаковскийга пайдо бўлаётган демократик партияларга нисбатан танқидий жиҳатдан нигоҳ ташлаш хос бўлиб қолмоқда. Чунончи, у Н. Травкин бошқараётган Россия демократик партиясига ўз муносабатини билдирар экан, инкор қилиш асосига қурилган, ўзининг самарали тушунчаси бўлмаган фаолият мағлубиятга маҳкум бўлади ва КПСС устидан... суд ўтказишни жиддий режалаштирилган мақсад деб ҳисоблаш керак эмас, деб таъкидлади.

В. Шостаковский Россия демократик партияси билан демократик ҳаракат дастури ўртасидаги муҳим фарқ уларнинг ташкилий тузилишида эканлигини айтди. Н. Травкин КПССга қарши туриш учун қаттиқ интизомли мустаҳкам ташкилот керак деб ҳисоблаётган бўлса, демократик ҳаракат дастури, аксинча, фракциялар эркинлиги тарафдоридир ва унинг раҳбарияти қуйи тузилмалар фаолиятинигина мувофиқлаштиради. Мана ҳозир ҳам, таъсис конференциясига тайёргарлик кўриш даврида демократик ҳаракат дастури тарафдорлари янги партияни «юқоридан» эмас, балки «қуйидан» яъни минтақаларда бўлган конференцияларда, демократик ҳаракат дастурининг бошланғич ташкилотларида қабул этилган таклифлар асосида қуриш принципини танлаб олдилар.

Суҳбатдошимиз юқорида эслатилган партиялар қарор топишида ўхшаш жараёнлар борлигини ҳам таъкидлади. У аъзоларни рўйхатга олиш, кейинги ойларда, унинг фикрига қараганда, КПСС XXVIII съезди ва Россия Компартиясининг таъсис съездидан хафсаласи пир бўлганларнинг туйғулари жумбушга келган бир вақтда ўтказилганлигини таъкидлади. Демократик ҳаракат дастурининг раҳбари иккала партия оммавийлигига умид қилмаётганлигини, уларнинг ҳар иккаласи классик хусусиятга эга бўлган партияларга айланишини айтди. Уларнинг бири — Россия демократик партияси катта-катта меҳнат жамоаларида ўз таъсирига эга бўлади, бошқаси — демократик ҳаракат дастури эса зиёлилар ва малакали ишчилар тимсолида ижтимоий асосга эга бўлади.

В. Шостаковскийнинг фикрига қараганда, эндигина туғилиб келаётган социал-демократик ҳаракатга келганда, мамлакатимизда социал-демократлар яқин орада равнақ топа олмайди, чунки улар иқтисодиёт барқ урган, тақсимлаш учун нарсалар бўлган вақтдагина бундай даражага эришишлари мумкин.

ТАСС мухбирининг суҳбатдоши унинг КПСС истиқболига тааллуқли саволига жавоб берар экан, коммунистик ҳаракат ўз тарихи ва ўз истиқболига эга эканлигини таъкидлади.

В. Шостаковский мухбирнинг шахсий йўналишдаги саволига жавоб бериб, ҳозир ишсиз эканлигини, бироқ педагогик фаолият билан шуғулланиш хусусида тушаётган таклифларни вақтинча рад этаётганлигини айтди. Унинг таъкидлашича, «жамиятшунослар жамоаларида «ола қарға»ни бўяшга, ёки уни чўқилашга ҳаракат қиладилар». Эслатиб ўтамиз: Москва шаҳар Бауман район халқ суди унинг КПСС Москва шаҳар комитети устидан ёзган шикоятини рад этганди. В. Шостаковский ўз шикоятида унинг Москва олий партия мактаби ректори лавозимидан бўшатилиши ноҳақ эканлигини ёзган эди.

(ТАСС).

МАДАНИЯТ ТЎҒРИСИДА КИМ ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШИ КЕРАК?

Президент билан Кремлдаги учрашув муваффақиятли ўтди, у совет маданияти арбобларининг умидини оқлади, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда СССР маданият вазири Н. Н. Губенко. Мунозара қатнашчиларини бу ерга тўплаган амалий, ошкора ва қизиқарли суҳбат етти соатдан кўпроқ давом этди. Натижада ҳамма асосан бир фикрга — фуқароларнинг тотувлигидан муҳимроқ ҳеч нарса бўлиши мумкин эмас, деган фикрга келди. Бу ўринда фақат биргина муқобиллик — фуқароларнинг ноаҳиллиги бўлиши мумкин, холос.

Фикрлашув маданият арбоблари ҳокимиятнинг қуйи тузилмалари унинг юқори идораларига муросасизлик билан ҳужум қилиш руҳида муносабатда бўлаётганидан, марказда айбдорни излаш билан шуғулланаётганликларидан ташвишга тушганликларини кўрсатди. Буларнинг ҳаммаси хавфли тамойил бўлиб, у фақат иқтисодий маконнигина эмас, айни вақтда маданият, адабиёт, санъат, имон-эътиқод асоси бўлган маънавият маконининг бузилишига ҳам олиб келиши мумкин.

Учрашувда маданият ва иттифоқ шартномаси тўғрисидаги муаммо ҳам ўртага қўйилди. Баъзи қонун чиқарувчилар мустақилликни соғлом фикрга зид равишда талқин этмоқдалар, маданият соҳасидаги умумиттифоқ сиёсати юритилишини шубҳа остига қўймоқдалар. Менинг назаримда, маданиятни ақлий, маънавий, маданий ва бошқа жиҳатларнинг ўзаро алоқаси ҳамда ўзаро боғлиқлиги уйғунлашган бир бутун тарзда тушуниб, ҳозирги пайтда Иттифоқ шартномаси тузилаётганида унга ССР Иттифоқи федерация субъектлари билан бирга маданий соҳасидаги умумиттифоқ сиёсатини ўтказиши учун тегишли ваколатларни киритишни кўзда тутиш энг муҳим масаладир.

Мустақиллик шароитида маданият жабҳасига ким — иттифоқми ёки жумҳурият бошчилик қилиши керакми, деган саволга жавоб қайтаришга ҳожат бўлмайди. Агар гап маданиятнинг ривожланишига кўмаклашиш ҳуқуқига ким эга ва ким шундай қилиши кераклиги тўғрисида кетаётган бўлса, унда бундай саволга фақат битта жавоб бўлиши мумкин: маданият ҳақида ғамхўрлик қилишни хоҳлайдиган кишиларнинг ҳаммаси — хоҳ у санъат ҳомийси, хоҳ шаҳар, жумҳурият ёки умуман иттифоқ бўлсин — ғамхўрлик қилиши керак.

Л. ШВЕДОВА,
ТАСС мухбири.

МАНФААТ ВА ЗАРУРАТ

Мамлакатимизда халқ дружиналари кун сайин камайиб бормоқда. Улар Болтиқбўйидаги барча жумҳуриятларда амалда йўқолиб кетди, Қозоғистон ва Белоруссияда уларнинг сони деярли учдан бир баравар қисқарди.

Нега бундай бўлаяпти? Бугунги кунда умуман халқ дружиналари керакми? ТАСС мухбири СССР ички ишлар министрлиги профилактика хизмати бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари В. В. Огородниковга шундай саволлар билан мурожаат этди.

— Мамлакатимизда orттирилган тажриба ва жаҳон амалиёти жамоатчиликнинг фуқаро кучларига қаттиқ таянмай туриб, жиноятчиликка қарши собитқадам кураш олиб бориш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишни йўлга қўйиш ва тартибни сақлаш мумкин эмаслигини ишончли тарзда кўрсатиб турибди. Бизда халқ дружиналари жамоат тартибини сақлашда муҳим аҳамиятга эга. Ўтган йили улар иштирокида 36 мингтадан кўпроқ жиноий иш очилди, ички ишлар идораларига ҳуқуқбузарлардан қарийб 2 миллион киши ушлаб олиб келинди, шу жумладан 909 минг киши ичкиликбозликка қарши кураш қонунларини бузганлик учун қўлга олинди.

— Бироқ, бундан 2-3 йил аввал кўрсаткичлар анча юқори бўлганди.

— Бунинг ажабланадиган ери йўқ. Шу даврда халқ дружиналаридан 4 миллиондан ортиқроқ киши чиқиб кетди. СССР Ички ишлар министрлиги академияси тадқиқотларидан маълум бўлишича, жамоат тартибини муҳофаза қилишда аҳоли фаоллигининг пасайиб кетганлигининг асосий сабабларидан бири ички ишлар идоралари обрўсининг тушиб кетганлигидадир, бу эса ўз навбатида матбуотда танқидий мақолалар ва танқидий телекўрсатувлар кўпайганлиги билан боғлиқдир. Милиция ходимларининг ярмидан кўпроғи ўзларига нисбатан фуқароларнинг ишончсизлик ва ҳатто душманлик билан қарашини сезаётганликлари қонуний ҳол бўлиб қолди.

Зўравонлик йўли билан содир этиладиган жиноятлар анча кўпайди. Бу эса фуқароларнинг ўз шахсий хавфсизлигини ҳис этмасликларига ва қўрқув муҳитининг кучайишига олиб келди. Савол-жавобда қатнашганларнинг 16 фоизга қадари жиноятчиларнинг жамиятга қарши фаолиятига аралашиш йўлидаги ҳар қандай хатти-ҳаракатлари учун ўч олишларидан қўрқаётганликларини ошкора айтишмоқда.

Хўжалик ҳисоби шароитида ва «Жамоатчилик топшириқларини бажарганлик учун бериладиган қўшимча таътилларни бекор қилиш тўғрисида»ги СССР Министрлар Кенгашининг қарори натижасида ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилишда қатнашаётган жамоатчилик вакиллари меҳнатини рағбатлантиришда жиддий қийинчиликлар юзага келди. Бу эса улар сонига ва фаолиятининг самарадорлигига таъсир қилди.

— Бундан неча ўн йиллар илгари ташкил этилган тузилмалар қайта қуриш даврида ҳам самара беради, деб ўйлаш соддалик бўлур эди...

— Профилактика хизмати идораларининг куч-ғайратлари жамоатчилик тузилмалари янги шаклларини қунт билан излашга ва уларни синаб кўришга қаратилмоқда. Натижада кўпгина минтақаларда ҳуқуқни муҳофаза қиладиган жуда хилма-хил бирлашмалар пайдо бўлди. Москвада милицияга кўмаклашувчи кўнгиллилар жамияти, Шяуляйда жамоат тартибини муҳофаза қилишга кўмаклашувчи жамият, Харьковда ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш вилоят маркази, Липецк, Душанбе, Одесса, Қозонда ҳам янги ташкилотлар пайдо бўлди. Бир қанча минтақаларда кўнгилли халқ дружиналари уюшмалари, милицияга кўмаклашувчи ишчи отрядлари тузилди. Ҳозир уларнинг сони 1600 тадан ортиб кетди.

Жамоатчилик ҳаракатлари ҳам ҳуқуқни муҳофаза қилиш ишларига фаол қўшилмоқдалар. Марказда ва жойларда совет меҳр-мурувват ва инсонпарварлик жамғармаси, запасдаги жангчилар ва байналмилалчи жангчилар кенгашлари Бутуниттифоқ уюшмаси, мудофаа-ватанпарварлик бирлашмалари, болаларни қора дорилардан ҳимоя қилиш, номлари яшириладиган ичкиликбозлар жамиятлари билан қалин амалий алоқалар ўрнатилди.

Янги жамоатчилик тузилмалари ва бирлашмаларининг пайдо бўлиши ички ишлар идоралари илгари ўзини яхши оқлаган иш усулларидан воз кечаётганликларини мутлақо билдирмайди. Масалан, оператив комсомол отрядлари қайта тикланмоқда. 1 августдаги маълумотларга қараганда мамлакатда 8 мингтадан кўпроқ шундай отряд бор.

«Жамоат тартибини муҳофаза қилувчи ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олувчи халқ дружиналари тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳаси тайёрланиб, СССР Министрлар Кенгашига юборилди.

БОБУР МЕРОСИ

Ўзбек халқининг ардоқли фарзанди, буюк шоир, улуғ олим ва йирик арбоб Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг ўта бой ва ранг-баранг маданий мероси ўзи яшаган замонага нисбатан кўпроқ келажакка тааллуқли эканлиги мана беш юз йилдан бери аниқ-равшан ва муқаррар бўлиб келаётир. Бобур нисбатан қисқа, бағоят жўшқин, ҳайратомуз ва ибратли ҳаёт йўлини босиб ўтди, ўзидан кейинги авлодларга бой ва ранг-баранг маданий мерос қолдирди. Биз эса Бобурнинг фақат Афғонистондаги мероси, айрим фольклор асарлари ҳақида мухтасар тўхталиб ўтмоқчимиз.

Тарихдан маълумки, тақдир шамоли Бобурни ёшлик пайтидаёқ афғон тупроғига олиб боради. У Кобул салтанатини тахминан 20 йил бошқариб турди ва бу даврда афғонлар диёрида жуда кўп ажойиб тарихий-маданий обидалар барпо этди. Кобулдаги «Боғи Бобур», Қандаҳордаги «Чил зина», Истолифдаги улкан ва ажойиб боғистон, ўнлаб коризлар ва каналлар унинг номи билан боғлиқдир.

Афғонистонлик машҳур олим, марҳум Абдулҳай Ҳабибий ёзиб қолдирган маълумотларга кўра, Бобур даврида унинг фаол иштироки билан бу юртда кўплаб тарихий-маданий обидалар қад кўтарган: Ғазни вилоятидаги «Банди султон» тўғони ва канали, Нанграҳор вилоятига қарашли Беҳсуд районидаги «Боғи сафо», Одинапур атрофидаги «Боғи вафо», Кобул атрофида жойлашган «Боғи наврўзий», «Бўстон сарой», «Чор боғ», «Боғи беҳишт», «Боғи бинафша», «Боғи нур», «Боғи гулкана», «Боғи сувратхона» ва бошқалар шулар жумласидандир.

Кобул аҳолиси аксариятининг шаҳодат беришича, шаҳардаги Ибн Сино шифохонасининг орқа томонида «Тахти Бобур» деган жой бўлган. У ердаги улкан боғ ёнида «Суфаи санги» тепалиги бўлиб, Бобурнинг мажлисхонаси шу манзилга жойлашган экан. Атрофида эса оқ мармар тошдан нафис қилиб қурилган ҳовуз бўлиб, унинг четидаги оқ мармарли деворга Бобурнинг мана бу байти ўйиб битилган экан:

«Наврўзу навбаҳору майу
дилбари хуш аст,
Бобур, ба айш кўш ке
олам ду бора нест».
(Наврўзу навбаҳору майу
дилбар яхшидир,
Бобуро, айшингни сурки,
оламга икки марта
келмайсан).

Кобулнинг шимол томонидаги Истолиф минтақаси ҳам шоир номи билан боғлиқ. Истолиф тоғ ёнбағридаги улкан халқасимон тепалик устида жойлашган, кўп йиллик азамат чинорлар, осмонўпар тераклар, серсоя азим тутлар ва бир қанча бошқа навли дарахтлар билан безангандир. Бу жойдаги боғ-роғлар, ажойиб бинолар, хуллас бутун Истолиф боғистони Бобур кўрсатмаси ва диққат-эътибори ила Устод Алиф номли муҳандис ва бинокор томонидан бунёд этилган. Беш юз йиллик давр ўтиши билан Устод Алиф қурган бу кўркам минтақа «Истолиф» номига қолган.

Қандаҳорнинг бир чеккасидаги «Сарпуза» деган жойда, Ҳирот томонга бориладиган йўлга яқин жойда «Кўҳак» тоғи устига қурилган «Чил зина» обидаси ҳам юртдошимизнинг Афғонистондаги жуда кўп тарихий-маданий ёдгорликларидан бири ҳисобланади. Ер сатҳидан «Кўҳак» тоғининг энг баланд жойигача ёнбағр ўйилиб 40 га яқин қатор зина қурилган. Қирқинчи зина устидаги улкан харсанг тошдан Қандаҳор шаҳри, атрофидаги анорзорлар, сермева боғлар бутун нафосати, салобати ва маҳобати билан кўзга яққол ташланиб туради. Қандаҳор аҳолисининг ифтихор билан ҳикоя қилишича, бу гўзал «Чил зина»ни Бобуршоҳ онасига атаб махсус барпо эттирган. Қутлуғ Нигорхоним ўғли билан Қандаҳорга ташриф буюрган асноларида «Чил зина» устига чиқиб, нафис Қандаҳор шаҳри ва унинг атрофини алоҳида завқ-шавқ ила томоша қилар эканлар. Ҳали-ҳозиргача «Чил зина» Қандаҳор аҳолисининг севимли истироҳатгоҳларидан бири саналади.

Қобулдаги Бобур мақбараси.

Устод Абдулхай Ҳабибий «Заҳириддин Муҳаммад Бобуршоҳ» деган қимматбаҳо рисоласида мазкур «Чил зина» ва унинг қурилиши тўғрисида маълумот бериб шундай ёзади: «Қандаҳор шаҳрининг ғарб томонидаги Сарпуза тоғининг ёнбағрида бир тоғ ўйиб тарашланган. Халқ уни «Чил зина» деб атайди. Муҳаммад Маъсум деган тарихчи уни «Пештоқ» деб ҳам атаган. Унинг ёзишича, Бобурподшоҳ фармойиши ила Сарпуза тоғининг ён бағридаги «Кўҳак» деган кичик тоғнинг устида бир қоя тошлари тарашланиб ишланган. Баланд қоядаги бу ишни 80 нафар моҳир сангтарош ҳар куни ўша ерда меҳнат қилиб 9 йил мобайнида поёнига етказган. Дарҳақиқат, нафис ва фараҳ (кенг) жойдир...».

Афғонистон ва Покистоннинг Субаи сарҳад вилоятидаги паштунларнинг фольклор асарларида ҳам Бобур мўътабар ном ва алоҳида эҳтиром билан ёдга олинади. Юсуфзай қабиласи орасида «Бобур ва Биби Муборака» номли афсона қадимдан айтилиб келади. Мазкур асарда ҳикоя қилинишича, ёз кунларининг бирида Бобур дарвиш либосида Юсуфзай қабиласи орасида тўсатдан пайдо бўлади. У тоғ ёнбағрида муздек зилол сув мавж уриб оқиб чиқаётган бир чашмадан кўзачада сув олаётган Биби Мубораканинг рўпара келиб қолади. «Дарвиш» билан гўзал қиз ўртасида оташин ва пок муҳаббат пайдо бўлади. Паштун малагининг чиройига маҳлиё бўлган «дарвиш» эртасигаёқ унинг ота-онасига совчи юборади. Шу зайлда Бобур билан Биби Мубораканинг тўйи бўлади ва улар бир-бирларининг висолига етишадилар. Сўнгра Бобур подшоҳ Биби Мубораканы ўзи билан бирга Ҳиндистонга олиб кетади. Тарихий асарлардан ҳам маълумки, Бобур Кобулдан Деҳлига ўтиш учун Субаи сарҳад вилоятида истиқомат қилаётган паштун қабилалари билан кўп марта тўқнашади, ахири Юсуфзай қабиласи сардори Малик Мансур билан яқин оилавий алоқа ўрнатгандан кейингина ўша қабила бошлиқлари ёрдами билан ҳинд диёрига етиб олади.

Шоирнинг ўзи ҳам «Бобурнома» асарида паштунларнинг Юсуфзай қабиласи сардорлари билан яқин оилавий муносабат ўрнатганлиги тўғрисида маълумот бериб ўтади: «Юсуфзайи афғондин Малик Шоҳ Мансур Малик Сулаймон Шоҳнинг ўғли келиб эди. Давлатхоҳлик мақомида эди. Юсуфзайи улусининг маслаҳатига анинг қизини тилаб эди. Бу юртда хабар келдиким, Шоҳ Мансурнинг қизи била Юсуфзайнинг моли келадур».

Бобурнинг қизи Гулбадан бегим ҳам «Ҳумоюннома» асарида бундай деб ёзади: «Шу куни Афғоний оғочанинг отаси Малик Мансур Юсуфзай келиб, Ҳазратға мулозимат қилди. Подшоҳ ҳазратлари унинг қизи — Афғоний оғочани ўз никоҳларига олдилар. Малик Мансурга от ва подшоҳона сарполар тақдим қилдилар ва унга одамлари, халқи ва бошқаларни келтириб, ўз ватанини обод қилишга рухсат бердилар».

Афғон тарихчилари ҳам Бобур билан Юсуфзай қабиласи бошлиқлари ўртасидаги яқин оилавий ва дўстона муносабатлар тўғрисида самимият билан ёзадилар. Масалан, Ҳабибийнинг ўша рисоласида 1516 йилда Бобур билан Биби Муборака орасида никоҳ тўйи бўлганлиги айтилади ва қуйидаги маълумотлар келтирилади: «Бобур подшоҳнинг тўртинчи хотини Шоҳ Мансур Божавурийнинг қизи Биби Муборака бўлиб, афғонларнинг Юсуфзай қавмидан эди. Гулбадан бегим ўзининг «Ҳумоюннома» асарида Биби Мубораканы «Афғоний Оғоча» номи билан келтиради. Биби Муборака Шер Шоҳ Сурий замонасида Бобурнинг ҳокини Кобулга келтириб дафн эттиради. Сўнгра у Ҳиндистонда то Акбар замонасигача яшаган. Биби Мубораканинг Бобурдан фарзанди бўлмаган. Бироқ унинг укаси Мир Жамолга Бобур Деҳлида мумтоз бир мансаб ато қилган. Биби Муборака, укаси Мир Жамол билан то Акбар замонасигача Ҳиндистонда яшаб, ўшал юртда вафот этганлар».

А. Ҳабибий 1983 йилда Кобулда мана шу сатрлар муаллифи билан бўлган ўзаро суҳбатда Бобур ҳақида, унинг ўзбек ва афғон халқлари ўртасидаги муштарак мероси ҳамда бу халқларни бир-бирларига яқинлаштириб турадиган йирик бир тарихий шахсиятлиги тўғрисида алоҳида ғурур билан гапирган эди: «Бобур биз афғонларнинг муҳтарам ва муаззам куёвимиз ҳисобланади, — деган эди устод. — У на фақат сиз ўзбекларга, балки биз афғонларга ҳам мансуб бир йирик илмий ва адабий шахсиятдир. Яъни, Бобур ҳам сизларнинг, ҳам бизларнинг, умуман Машриқзамин халқларининг умумий ва муштарак ифтихори ва улкан, безавол мероси ҳисобланади».

Шу ерда Ҳиндистон республикасининг биринчи бош министри, атоқли файласуф, донишманд Жавоҳарлаъл Неру Бобур тўғрисида айтган мана бу илиқ ва самимий сўзлари беихтиёр ёдга келади: «Бобур ажойиб дилбар шахс. У уйғониш даврининг типик ҳукмдори, жасур ва тадбиркор одам, у санъат ва адабиётни ғоятда севарди, ҳаётдан лаззат олишни яхши кўрар эди».

1983 йилда Бобур таваллудининг 500 йиллиги муносабати билан Кобулда забардаст ватандошимиз тўғрисида материал тўплаб юриб, Афғонистоннинг атоқли тарихчи олими, профессор Али Муҳаммад Заҳмо оғзидан бир фольклор қиссасини ёзиб олган эдим. (Бу ажойиб қиссани устод Заҳмо Ҳиндистонда халқ ораси да эшитган экан). Унда ҳикоя қилинишича, Бобур Ҳиндистонда подшоҳлик вақтида бир куни у одатига кўра мулозимлари билан улкан дарё бўйлаб саёҳат қилиб юрар эди. Шоҳдан норози бўлган баъзи бир гуруҳлар уни қатл қилиш учун таҳрик этилган бир ҳинду ханжарини енги остига бекитиб аста-секин Бобурподшоҳ ёнига яқин кела бошлайди. Мазкур ҳинду ўз рақибига ханжар отишда шунчалик моҳир мерган эканки, у мўлжалланган одамнинг нақ томоғига бехато санчилиб, тил тортмай ўз қонига ғарқ этиб ўлдириб юборар экан. Шу пайт қирғоқда шаталоқ отиб ўйнаб юрган норасидалардан бири — олти ёшлик ҳинду боласи дарёга тушиб кетади ва кудратли сув мавжлари уни аёвсиз оқизиб кета бошлайди.

Бу аянчли аҳволни кўриб турган Бобур атрофидаги мулозимларига ҳеч нарса демасдан ўзини дарёга ташлаб, ҳинду боласини ҳалокатдан қутқазиб қолади. Подшоҳ томонидан кўрсатилган ажойиб инсоний меҳр-шафқатни, олий фазилатни кузатиб турган ҳалиги ҳинду бир дам ҳанг-манг бўлиб тек туриб қолади-да, подшоҳ ҳузурида бўйнини эгиб таслим бўлади, ўткир ханжарини унга узатиб таъзим бажо келтиради ва «Эй олампаноҳ! Мана бу ханжарни қўлингга ол-да, менинг кўксимни пора-пора қилиб ташла. Чунки мен сенинг олдингга густоҳлик қилдим, ширин жонингга қасд қилмоқчи эдим. Аммо-лекин инсонга бундай дўстлигинг ва баҳодирлигинг олдида бўйнимни эгаман, таслим бўлаяпман. Ва сени ўлдириш учун мени таҳрик қилган малъун, пасфитрат кишиларга лаънатлар айтаман! Эй олийжаноб султоним, олампаноҳим! Агар истасанг ўла-ўлгунимча ҳузурингда қолиб, чуқур садоқат ила хизматларингни адо этиб юрай» дейди...

Ўзбеклар билан афғонларнинг муштарак мероси, бу иккала ҳамсоя халқларнинг ўтмишдаги адабий, илмий ва маданий алоқаларининг ёрқин тимсоли бўлмиш Бобурнинг меросини халқларимиз ардоқлайдилар.

Жанубдаги яқин қўшнимиз, биродаримиз Афғонистон халқлари Бобурнинг бу юртдаги бой ва ранг-баранг меросини авайлаб асрамоқдалар. Улуғ олим, буюк шоир ва атоқли саркарданинг асарларини севиб ўрганмоқдалар.

Ориф УСМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг катта илмий ходими, филология фанлари номзоди.

ЖАЖЖИЛАР ДАВРАСИДА

Фарғона районидаги Карл Маркс номли колхозда келажак авлод — болалар эъзозда.

Қўштабақали дарвозадан ичкарига қадам қўяр эканмиз, ажиб бир манзаранинг гувоҳи бўлдик. Адил йўлка. Икки томони гулзор. Этакда қўшқаватли бино савлат тўкиб турибди. Бинонинг иккинчи қаватига кўтарилдик. Бу ерда кишини ўзига жалб қиладиган турли безаклардан тортиб, энг анвойи ва хонаки гулларгача бор. Ҳамма ёқ саранжом-саришта, ёғ тушса ялагудек. Шинамгина хонага кирдик.

— Болаларимизнинг кўнгилли дам олиб, яйраб ўсишлари учун ҳамма шароит яратилган, — деди мудира Бушоира Солиева. — Боғчамиз 140 ўринли. Бизда жами олтита группа бўлиб, уларга малакали тарбиячилар бириктилган. Етти хил фан бўйича машғулот олиб боришади.

Боғчада болаларнинг эстетик тарбиясига катта эътибор берилмоқда. Музика машғулотларида кичкинтойларга оҳанг ҳақида тушунча берилаяпти. Ашула ва рақс ўргатилмоқда. Расмли китобчаларга қараб, болаларни сўзлатиш уларни тўғри талаффуз қилишга, нутқини ўстиришига ёрдам беради. Қўғирчоқ театри томошалари ҳам намойиш қилиб турилади. Эртаклар болаларда чуқур таассурот қолдиради.

Ҳар қайси машғулот хонаси керакли ўқув-қуроллари, асбоб-анжомлар билан жиҳозланган. Дам олиш хоналари кўркам.

Қаерга кирманг, болалар салом билан қарши олишади. Гапга солсангиз, зеҳни ўткирлиги, бийронликлари билан хурсанд қилишади. Топширилган вазифани қунт қилиб бажаришади.

— Тарбиячиларимизнинг барчаси турли касбларни севишади, — дейди Бушоира опа. — Комила Низомова, Матлуба Абдурасулова ва Муқаддас Акрамова каби моҳир тарбиячилар кичкинтойларнинг соғ-саломат ўсиб, улғайишлари учун бор билим-тажрибаларини аямай меҳнат қилмоқдалар.

И. АЛИМОВ,

СУРАТЛАРДА: 1. Мудира Бушоира Солиева ва Манзура Асқарова. 2. Моҳир тарбиячи Комила Низомова машғулот пайтида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ХУШХАБАРЛАР

Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида тақчил колготкалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Бу корхонани реконструкциялаш лойиҳасида кўзда тутилган. Лойиҳани экологлар маъқуллашди. Шартномага кўра уни Италия фирмаларидан бири амалга оширади. Колготкаларни тайёрлашни икки-уч йилдан кейин бошлаш мўлжалланмоқда. Айни вақтда яна бир муаммо — бирлашмада ишлаб чиқариладиган қимматбаҳо хом ашё — капролактамни шу ернинг ўзида қайта ишлаш муаммоси ҳал этилади. Илгари капролактамдан Ўзбекистонда фойдаланилмасдан, жумҳуриятдан ташқарига жўнатиларди.

* * *

«Билим» жамиятининг иқтисодий ва илмий-техникавий тарғибот жумҳурият уйи ўтказаётган геология-қидирув соҳасидаги ғоялар ярмаркасига Тошкент, Олмаота, Тюмень, Иркутск, Уфа, Қозондан тўпланган 25 «сотувчи» ўз молини таклиф этди. Ярмаркада истиқболли ғояларни ҳам, тайёр ишланмаларни ҳам сотиб олиш мумкин.

* * *

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ходимлари ўз касб байрамлари — машинасозлар кунида совға олдилар. Уларнинг истакларига биноан корхонада олдиндан чиқариб келинаётган «Тракторостроитель» газетасидан ташқари ўзбек тилидаги «Ишчи овози» газетаси ҳам нашр этила бошланди. У икки мингдан кўпроқ нусхада чиқарилмоқда. Тўрт саҳифали нашрда кўп минг кишилик жамоанинг кундалик турмуши ва меҳнат ташвишлари, барча муаммолари ва ютуқлари ўз ифодасини топади.

ПОЛИЗДА ЕТИШТИРИЛГАН ЖЕНЬШЕНЬ

Буйнакск шаҳрида яшовчи Н. Мавраев Доғистонда биринчи бўлиб томорқада одамгиёҳ ўстирди. Ўн йил муқаддам у газетада узоқ шарқлик одамгиёҳ (жеьшень) ўстирувчи П. Елизаров мақоласини ўқиган эди. Мақола Мавраевни қизиқтириб қолди, у муаллиф билан хат ёзишиб турди, маслаҳатлашди. П. Елизаров доғистонлик ташаббускор билан тажрибаларни ўртоқлашди, тупроқни қандай тайёрлаш, ўсимликни пайванд қилиш учун шароит яратиш усулларини ўргатди, одамгиёҳ уруғидан юборди.

Н. Мавраев деярли икки йил бу ниҳолларни парваришлади. Унинг меҳнати зое кетмади — уруғ униб чиқди. Ниёзбек ҳовлисида одамгиёҳдан ташқари турли-туман дарахтлар, буталар ва ўсимликлар бор. Мана, бир неча ўн йилдирки, ҳаваскор боғбон севган иши билан машғул.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

Спорт ахбороти

ХОККЕЙ

Олий лига командалари ўртасидаги бу йилги мамлакат биринчилиги олдингиларидан фарқли ўлароқ кескин курашлар остида ўтаяпти. Маълумки, шу кунга келиб мағлубият аламини тотмаган биронта коллектив ҳам қолмади. Бу ўз навбатида совринли ўринлар учун баҳс янада муросасиз бўлишини яққол намойиш этмоқда.

Ўтган душанба куни уч учрашув ўтказилди. Москва спартакчилари Челябинскда маҳаллий «Трактор»дан устун келдилар — 3:1. Киевнинг «Сокол» командаси навбатдаги ғалабани қўлга киритди. Украиналик хоккейчилар Ленинграднинг АСК клубини 6:3 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. «Автомобилист» (Свердловск) — «Торпедо» (Нижний Новгород) матчида 5:2 ҳисоби қайд этилди.

Энди эътиборингизга командаларнинг ўйинлар жадвалида тутган мавқеини ҳавола этамиз.

	Ў	Ш	О
МАСК	9	36-23	14
«Динамо» М	8	43-19	13
«Крылья Советов	8	34-22	13
«Сокол»	10	42-28	13
«Химик»	10	32-28	12
«Трактор»	9	25-17	11
«Спартак»	10	32-28	10
«Торпедо» У-К	10	31-41	10
«Динамо» Р	9	31-22	9
«Динамо» Мн	9	23-26	8
«Автомобилист»	9	23-34	7
«Торпедо» Н. Н	9	20-33	6
«Торпедо» Я	9	24-36	5
«Итиль»	9	19-36	4
АСК	10	22-44	3

ШАШКА

Пицундада халқаро шашка бўйича жаҳон чемпиони унвони учун мусобақа давом этаяпти. Унда З. Голубева ва О. Левина — Сухаревская ўзаро баҳс юритишмоқда. Саккиз учрашувдан сўнг олдинда даъвогар бораяпти. Ҳисоб 5,5:2,5.

ҚЎЛ ТЎПИ

Ўзбекистон спартакиадасидаги аёллар мусобақаси ниҳоясига етди. Унда айниқса Тошкент шаҳри вакиллари ҳужумкор ўйинлар намойиш этиб, мухлисларини хушнуд этдилар. Пойтахтликлар ўз гуруҳларида ўтказилган учрашувларни 31:3, 42:6, 35:1 ва 42:2 ҳисобида якунладилар. Финалда Тошкент вилояти спортчиларини 32:20, андижонликларни эса 31:19 ҳисобида енгдилар.

Совринли иккинчи ўрин пойтахт вилояти вакилларига тегди. Андижонликлар учинчи ўринни эгалладилар.

ВОЛЕЙБОЛ

Олмаота ва Боку шаҳарларида аёллар командалари ўртасида мамлакат биринчилиги (олий лига) давом этмоқда. Куни кеча ўтказилган учрашувлар қуйидаги натижаларни берди: ТТУ (Ленинград) — МАСК — 1:3, АДК (Олмаота) — «Искра» (Луганск) — 3:2, «Орбита» (Запорожье) — «Коммунальник» (Минск) — 3:0.

Ойнаи жаҳонда

4 ОКТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби.
11.30 «Тарихий обидаларимиз — бебаҳо бойлигимиз». Кинопрограмма.
12.30 «Бурилиш». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Янгиликлар.
18.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Спартак» (Владикавказ). «Пахтакор» Марказий стадионидан репортаж. Танаффус пайтида — «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Алифбо сабоқлари».
20.20 Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Хотира». Собир Абдулла.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Бадиий-мусиқий кўрсатув.
23.00 «Театр ва замон».
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби.
19.05 «Замон талаби билан» (рус тилида).
19.30 «Агар мўъжиза юз берса...». София Сафтарова куйлайди.
20.05 «Ҳар кимнинг ихтиёри ўзида». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бевосита телевизион суҳбат». Бозор иқтисодиётига ўтиш муаммолари.
22.50 «Барномаи мусиқий». Навои Хатлон.
23.00 В. Бушин. «Туҳфа». Теленовелла.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 «Қарға ва Тулки, Какку ва Хўроз». Мультфильм.
9.10 «Катта танаффус». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
10.15 Футбол. Европа чемпионлари кубоги. 1/16 финал. «Спартак» (Москва) — «Спарта» (Прага).
11.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
12.55 Коллаж.
13.00 «Время».
13.40 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/16 финал. «Динамо» (Киев) — «Куопион паллосеура» (Финляндия).

* * *

16.15 Болалар учун фильм. «Хазиналар ороли». 2-серия.
17.20 «Осмону фалакдаги қироллик». Лесото тарихи ва маданияти ҳақида телевизион очерк.
17.45 «Икки севишган қалб». М. ва И. Цветаевлар ижоди ҳақида юқори синф ўқувчилари учун адабий кўрсатув.
18.30 Долзарб камера. «Тақчиллик мавсуми». Уй-жойларда иссиқликни сақлаб қолиш йўллари ҳақида.
19.00 «Время».
19.30 «Узоқ Шарқ». Киножурнал.
19.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.25 «Катта танаффус». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
21.30 «Время».
22.10 «Эфирда мусиқа». Кўрсатувни С. Бэлза олиб боради. 1 ва 2-қисмлар.
00.10 «ТСН».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Муссавир С. Эрьзя ҳаётидан». Телевизион ҳужжатли фильм (Куйбишев).
9.35, 10.35 Табиатшунослик. 4-синф. У ерда, уфқ ортида.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Адабиёт. 10-синф. А. Н. Островский ва театр.

*

12.05 «Мен ўз қанотларим билан парвоз этаман». Илмий-оммабоп фильм.
13.05 «Ака-ука Риколар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
14.10 Ритмик гимнастика.
14.40 Қалмиқ АССР Давлат «Лола» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
15.25 Такрорий телефильмлар сеанси. «Шахсий бахт». 4-серия.
17.20 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Умр бўйи омадим келаяпти...». 2-кўрсатув
17.50 «Тақиқланган шаҳар». Кўп серияли илмий-оммабоп фильм. «Хитой маданияти» туркумидан. 7-серия — «Императорлар саройидаги ҳаёт». 8-серия — «Саройдаги исёнлар».
19.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
19.30 Ритмик гимнастика.
20.00 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Хавфли касб». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Мерос» (Пятигорск).
21.30 Теннис. Халқаро турнир «Крафт женерал фудс». Хотин-қизлар.
22.15 СССР Олий Совети сессиясида.
22.45 РСФСР Олий Совети сессиясининг кундалиги.
23.45 «Ака-ука Риколар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Д. 1269. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12